УДК [159.98:7]: 159.942.5-053.9

Мельник О. О. *здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 3-го року навчання спеціальності «Професійна освіта»*
Науковий керівник**:**Чемодуров О.М.
к.е.н.доцент
Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ: АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРАКТИК

Лідерські якості є важливою складовою професійної компетентності сучасного фахівця. В умовах динамічного розвитку ринку праці актуалізується потреба в молодих спеціалістах, які володіють не лише фаховими знаннями, а й здатністю до ефективної комунікації, командної роботи, прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, ініціативності та відповідальності. У цьому контексті питання формування лідерського потенціалу серед студентів професійної освіти набуває особливої значущості.

У країнах Європейського Союзу лідерство розглядається як наскрізна компетентність, яка формується впродовж усього освітнього процесу. В освітніх системах європейських країн реалізується комплексний підхід до розвитку лідерських навичок, що передбачає їх інтеграцію у професійні, загальнокультурні та соціальні складники навчання. Важливу роль у цьому процесі відіграють інноваційні методи викладання, що орієнтовані на активну участь здобувачів освіти.

Однією з характерних особливостей європейських освітніх практик є акцент на практикоорієнтованому навчанні. Студенти активно залучаються до проєктної діяльності, мають змогу взаємодіяти з представниками бізнесу, громадського сектору, брати участь у реальних ініціативах, що дозволяє їм формувати навички планування, прогнозування результатів та відповідального прийняття рішень.

У Німеччині, наприклад, функціонують програми дуальної освіти, що поєднують теоретичну підготовку з практичною діяльністю на підприємствах. У межах таких програм передбачено також розвиток особистісних компетентностей, зокрема лідерства, комунікативних навичок і командної взаємодії. У Фінляндії широко застосовується система наставництва: студенти отримують підтримку з боку викладачів або старших колег у процесі прийняття освітніх і кар'єрних рішень, що сприяє розбудові індивідуального лідерського потенціалу.

Освітня система Нідерландів базується на принципі «освіти для життя», орієнтованої на розвиток підприємницького мислення, соціальної відповідальності та креативності. Залучення студентів до міжнародних обмінів, волонтерських ініціатив та суспільно корисних проєктів забезпечує їхню інтеграцію в глобальний контекст та сприяє формуванню зрілого світогляду майбутнього лідера.

Європейські освітні стратегії також включають створення спеціалізованих платформ і ініціатив, спрямованих на розвиток лідерських якостей. Програми Erasmus+ надають студентам широкі можливості для участі в семінарах, тренінгах, стажуваннях та міжнародній волонтерській діяльності, що сприяє формуванню транснаціонального досвіду й особистісної зрілості.

До ефективних методів розвитку лідерства належать проєктне та проблемно-орієнтоване навчання, дебати, рольові ігри, соціальні ініціативи, а також активна участь у студентському самоврядуванні. Волонтерська діяльність, яка часто є невід'ємною складовою освітнього середовища, сприяє формуванню емпатії, відповідальності та організаційної компетентності.

Формування лідерських якостей студентів потребує наявності сприятливого освітнього середовища, заснованого на принципах відкритої комунікації, підтримки ініціативності та партнерської взаємодії між викладачами і студентами. Досвід країн Європейського Союзу свідчить про важливість створення безпечного простору для висловлення ідей, реалізації новаторських підходів і тісної співпраці з представниками ринку праці.

Українська система професійної освіти потребує переосмислення підходів до розвитку лідерських компетентностей. Необхідно впроваджувати

більше можливостей для практичної реалізації студентського потенціалу, розширювати участь у програмах академічної мобільності, створювати механізми менторської підтримки та посилювати роль студентського самоврядування.

Європейський досвід може стати ефективним ресурсом для оновлення української професійної освіти, забезпечення її відповідності сучасним викликам і сприяння формуванню активної молоді, здатної брати на себе відповідальність за власний професійний і соціальний розвиток. Лідерські якості студентів є важливим чинником формування людського капіталу, необхідного для сталого розвитку суспільства та інтеграції в європейський простір.

Список використаних джерел:

1. Ващенко, В. С. Лідерство як соціальне явище: сутність і структура. *Педагогічні науки*. 2019. № 87. С. 34–38.
2. European Commission. Key Competences for Lifelong Learning – European Reference Framework**.** Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2018
3. Hargreaves, A., Fullan, M. Professional Capital: Transforming Teaching in Every School**.** New York: Teachers College Press, 2012. 216 p.
4. Мельник, Н. В. Розвиток лідерських якостей майбутніх фахівців у системі професійної освіти. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології.* 2020. № 12. С. 45–51.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025